

Chlamydia trachomatis Study Group (CTSG) i problematika klamidijских genitalnih infekcija

Chlamydia Trachomatis Study Group (CTSG) and Problems Related to Chlamydial Genital Infections

Mihael Skerlev¹, Ana Balažin²

¹Klinika za kožne i spolne bolesti Kliničkoga bolničkog centra Zagreb i
Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
10000 Zagreb, Šalata 4

²PLIVA Hrvatska d.o.o.,
10000 Zagreb, Ulica grada Vukovara 49

Sažetak *Chlamydia trachomatis* najčešći je uzročnik spolno prenosivih infekcija bakterijske etiologije i svake godine diljem svijeta uzrokuje 92 milijuna novih infekcija. Što se tiče zemalja Srednje i Istočne Europe, epidemiološka slika klamidijске genitalne infekcije ne može se sa sigurnošću procjenjivati. Naime, prijavljivanje klamidijских infekcija ne provodi se sustavno, studije o prevalenciji su sporadične i teško metodološki usporedive, a preventivni programi na asimptomatskoj populaciji uglavnom ne postoje. Procjenjuje se da je incidencija klamidijске genitalne infekcije u Srednjoj i Istočnoj Europi 21 do 276 slučajeva na 100.000 stanovnika. Javnozdravstvena važnost klamidijске genitalne infekcije očituje se u činjenici da je njezina prevalencija najviša u mladoj populaciji, da je najvećim dijelom asimptomatska te da neliječena infekcija može rezultirati kasnim posljedicama u obliku kronične upalne zdjelice bolesti, sterilnosti ili izvanmaternične trudnoće. Osim toga, pokazalo se da su troškovi liječenja komplikacija klamidijских infekcija veći od troškova liječenja svih drugih spolno prenosivih bolesti, osim liječenja HIV/AIDS-a. Danas se klamidijска infekcija otkriva jednostavnim, pouzdanim i neinvazivnim testovima, a terapija izbora, 1 g azitromicina primijenjen jednokratno, dokazala se učinkovitom i sigurnom, posebice u slučajevima akutnih infekcija. Azitromicin se također pokazao lijekom izbora i za kronične infekcije, klamidijски prostatitis, kao i za liječenje značajnih komplikacija, kao što je npr. upalna zdjelica bolest. Kako bi pridonijela podizanju svijesti i znanja o klamidijскоj genitalnoj infekciji, PLIVA je 2002. godine na Brijunima okupila 40 stručnjaka iz Srednje, Istočne i Zapadne Europe, kao i Sjedinjenih Američkih Država koji se, s različitih aspekata, bave klamidijom. U tom smislu osnovana je *Chlamydia Trachomatis Study Group* (CTSG) - radna skupina za istraživanje *C. trachomatis*, koja je, u međuvremenu, prerasla u međunarodnu mrežu znanstvenika povezanih u međunarodnu udruhu.

Ključne riječi: *Chlamydia trachomatis*, *Chlamydia Trachomatis Study Group*, incidencija, liječenje, azitromicin

Summary *Chlamydia trachomatis* is the most common causative agent of sexually transmitted infections of bacterial etiology, causing annually 92 million new infections worldwide. As far as Central and Eastern European ("CEE") countries are concerned, the epidemiological picture of chlamydial genital infections cannot be reliably estimated since there is no systematic registration, prevalence studies are sporadic and methodologically hardly comparable, and prevention programs focusing on asymptomatic population are scarce. The incidence of chlamydial genital infections in CEE is estimated to be 21 to 276 cases per 100,000 inhabitants. The public health importance of chlamydial genital infections lies in the fact that their prevalence is the highest in young population, that they are mostly asymptomatic and that, if left untreated, they may later result in chronic pelvic inflammatory disease, sterility or ectopic pregnancy. Additionally, the costs of treatment of chlamydial infection complications have shown to be higher than those of treatment of all other sexually transmitted diseases, with the exception of HIV/AIDS. Today chlamydial infections are diagnosed by simple, reliable and non-invasive tests, and the therapy of choice is a single dose of 1 g azithromycin, which has proven to be safe and effective, especially in acute infections. Azithromycin also proved to be the drug of choice in the treatment of chronic infections, chlamydial prostatitis, and in the treatment of major complications, such as pelvic inflammatory disease. In order to contribute to raising the awareness and knowledge about chlamydial genital infections, PLIVA gathered 40 experts treating different aspects of chlamydial infections from CEE, Western Europe and the United States on the Brijuni Islands in 2002. They established a *Chlamydia Trachomatis Study Group* (CTSG), i.e. the group for research of *C. trachomatis*, which in the meantime grew into an international association of scientists.

Key words: *Chlamydia trachomatis*, *Chlamydia Trachomatis Study Group*, incidence, treatment, azithromycin

Chlamydia (C.) trachomatis, prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije najčešći je uzročnik spolno prenosivih infekcija bakterijske etiologije i svake godine diljem svijeta uzrokuje 92 milijuna novih infekcija (1). Prema podacima European Centre for Diseases Control (ECDC), incidencija klamidijske genitalne infekcije bila je 99,93 slučaja na 100.000 stanovnika Zapadne Europe u 2005. godini (2).

Što se tiče zemalja Srednje i Istočne Europe, epidemiološka slika klamidijske genitalne infekcije ne može se sa sigurnošću procjenjivati. Naime, prijavljivanje klamidijskih infekcija ne provodi se sustavno, studije o prevalenciji su sporadične i teško metodološki usporedive, a preventivni programi na asimptomatskoj populaciji uglavnom ne postoje. Domeika je 2002. godine, temeljem analize prijavljenih klamidijskih infekcija objavio da je incidencija u Srednjoj i Istočnoj Europi 21 do 276 slučaja na 100.000 stanovnika (3).

Javnozdravstvena važnost klamidijske genitalne infekcije očituje se u činjenici da je njezina prevalencija najviša u mladoj populaciji, da je najvećim dijelom asimptomatska te da neliječena infekcija može rezultirati kasnim posljedicama u obliku kronične upalne zdjelice bolesti, sterilnosti ili izvanmaternične trudnoće. Osim toga, pokazalo se da su troškovi liječenja komplikacija klamidijskih infekcija veći od troškova liječenja svih drugih spolno prenosivih bolesti, osim liječenja HIV/AIDS-a (4, 5).

Danas se klamidijska infekcija otkriva jednostavnim, pouzdanim i neinvazivnim testovima, a terapija izbora, 1 g azitromicina (Sumamed®, PLIVA) primijenjen jednokratno, dokazala se učinkovitom i sigurnom, posebice u slučajevima akutnih infekcija (6). Azitromicin se također pokazao lijekom izbora i za kronične infekcije, klamidijski prostatitis (v. članak o klamidijskom prostatitisu), kao i za liječenje značajnih komplikacija, kao što je npr. upalna zdjelica bolesti (v. članak o klamidijskim infekcijama u žena).

Preventivni programi

Pojedine su zemlje Zapadne Europe još osamdesetih godina prošlog stoljeća počele uvoditi preventivne programe za otkrivanje klamidijskih infekcija u žena, potom i muškaraca s ciljem smanjenja morbiditeta, mortaliteta i sprječavanja daljnjeg prijenosa bolesti.

Prva zemlja koja je uvela preventivni *screening* program bila je Švedska. Ciljna skupina ovog oportunističkog *screeninga* bile su spolno aktivne žene u dobi od 15 do 29 godina, dok je muška populacija bila obuhvaćena posredno. Naglasak je bio na edukaciji, dijeljenju prezervativa, besplatnom testiranju i liječenju klamidijske infekcije na gotovo svim razinama zdravstvenog sustava. U prvih 15 godina provođenja ovog programa stopa klamidijske genitalne infekcije u Švedskoj značajno se smanjila.

Iako nema prave randomizirane kontrolirane studije koja bi dokazala da se *screening* programom doista mogu smanjiti morbiditet i prijenos klamidijske genitalne infekcije, pilot-programi provedeni u Nizozemskoj, Sjedinjenim Američ-

kim Državama i Engleskoj pokazali su da je uvođenje sustavnih programa isplativo (7, 8). Međutim, unatoč sve većem broju preventivnih programa i povećanoj svijesti o klamidijskim genitalnim infekcijama, u posljednjih su 10 godina stope zaraze u Zapadnoj Europi i SAD-u konstantno u porastu. Razlozi za porast nisu do kraja razjašnjeni i predmet su diskusije na brojnim stručnim i znanstvenim skupovima. Jedna od preporuka za smanjenje ovoga nepoželjnog trenda jest pridavanje veće pozornosti infekcijama u muškoj populaciji koja trenutačnim preventivnim mjerama nije dovoljno obuhvaćena, a što bi mogao biti značajan razlog povećanja incidencije klamidijske genitalne infekcije u oba spola (9).

Chlamydia Trachomatis Study Group

Kako bi pridonijela podizanju svijesti i znanja o klamidijskoj genitalnoj infekciji, PLIVA je 2002. godine na Brijunima okupila 40 stručnjaka iz Srednje, Istočne i Zapadne Europe, kao i Sjedinjenih Američkih Država koji se, s različitim aspektima, bave klamidijom. U tom smislu osnovana je *Chlamydia Trachomatis Study Group* (CTSG) – radna skupina za istraživanje *C. trachomatis*, koja je, u međuvremenu, prerasla u međunarodnu mrežu znanstvenika povezanih u međunarodnu udruhu. Glavni su ciljevi ove Udruge:

- Uspostava međunarodne mreže znanstvenika – kliničara (s posebnim naglaskom na Srednju i Istočnu Europu).
- Izrada dijagnostičkih i terapijskih algoritama za klamidijsku genitalnu infekciju i prijedloga *screening* programa na temelju suvremene metodologije, no, primjerenih posebnostima Istočne i Srednje Europe.
- Istraživanja klamidijske genitalne infekcije u muškoj populaciji.
- Istraživanja upalne bolesti zdjelice i prostatitisa uzrokovanih klamidijom.
- Organizacija tematskih stručnih skupova, odnosno prepoznatljivih satelitskih simpozija na europskim i svjetskim međunarodnim skupovima na kojima će znanstvenici u međunarodnom okruženju prezentirati svoja istraživanja kao rezultat prethodno navedenih aktivnosti,
- Predlaganje i izrada novih smjernica za otkrivanje i liječenje spolno prenosivih infekcija.

Godine 2002. na Europskoj konferenciji o spolno prenosivim bolestima i HIV/AIDS-u, International Union against Sexually Transmitted Infections (IUSTI) Europe u Beču, predsjednik CTSG-a prof. Mihael Skerlev javno je predstavio CTSG koja je od tada aktivna udruga i organizira simpozije i radionice na važnim kongresima i konferencijama o spolno prenosivim bolestima (Svjetski kongres o spolno prenosivim bolestima, IUSTI World – Punta Del Este, Urugvaj 2003.; IUSTI Europe – Cavtat 2007.; IUSTI Europe – Milano, 2008. itd.) (slika 1).

Tijekom 2002. i 2003. znanstvenici okupljeni u CTSG-u proveli su međunarodnu pilot-studiju prevalencije i faktora

Slika 1. Pozitivan duh zajedništva članova Upravnog odbora CTSG-a prigodom redovnog godišnjeg simpozija za vrijeme 23. Europske IUSTI konferencije u Cavtatu, listopada 2007. godine.

rizika klamidijske genitalne infekcije u adolescentnoj populaciji u sedam zemalja Srednje i Istočne Europe (Češka, Hrvatska, Mađarska, Poljska, Rusija, Slovačka, Slovenija). Gotovo 3.000 ispitanica u dobi od 16 do 24 godine su

djelovalo je u studiji, a sveukupna prevalencija klamidijske infekcije u studijskoj populaciji bila je 6,54%. Na temelju multivarijatne analize rezultata ove studije utvrđeni su neovisni faktori rizika od klamidijske genitalne infekcije, kao što su: ukupni broj spolnih partnera, (ne)uporaba prezervativa tijekom prvoga spolnog odnosa, neredovita uporaba prezervativa, (ne)poznavanje broja partnerovih prethodnih spolnih partnera, cervikalna frijabilnost i leukocitna infiltracija cervikalne sluzi.

Kao što je predstavljeno na posljednjem radnom sastanku CTSG-a, održanom u okviru IUSTI Europe konferencije u rujnu 2008. u Milanu, tijekom 2009. i 2010. godine planira se provesti multicentrična *screening* studija prevalencije klamidijske genitalne infekcije u 10 zemalja koja će biti proširenje pilot-studije iz 2003. godine. Rezultati dobiveni na ovako velikom broju ispitanika mogli bi imati značajne javnozdravstvene implikacije i utjecati na stvaranje nacionalnih smjernica za spolno prenosive bolesti te još više afirmirati CTSG, jedinstvenu međunarodnu drugu znanstvenika okupljenih oko ove važne i znanstveno izazovne problematike, poštujući sve posebnosti, bogatstva i raznolikosti zemalja Srednje i Istočne Europe.

Literatura

- World Health Organization. Global prevalence and incidence of selected curable sexually transmitted infections. Overview and estimates. Geneva: WHO; 2001.
- AMATO-GAUCI A, AMMON A. ECDC to launch first report on communicable diseases epidemiology in the European Union. *Euro Surveill.* 2007;12(23):pii=3213. Available online: <http://www.eurosurveillance.org/ViewArticle.aspx?ArticleId=3213>
- DOMEIK A, HALLEN A, KARABANOV L i sur. Chlamydia trachomatis infections in Eastern Europe: legal aspects, epidemiology, diagnosis, and treatment. *Sex Transm Infect* 2002;78:115-9.
- LAGA M, MANOKA A, KIVUVU M i sur. Non-ulcerative sexually transmitted diseases as risk factors for HIV-1 transmission in woman: results from a cohort study. *AIDS* 1993;7:95-102.
- HOLLBLAD-FADIMAN K, GOLDMAN SM. American College of Preventive Medicine practice policy statement: screening for Chlamydia trachomatis. *Am J Prev Med* 2003;24(3):287-92.
- CDC (homepage on the Internet); Sexually Transmitted Diseases Treatment Guidelines, 2006; August 4, 2006 /55(RR11);1-94. Available from: <http://www.cdc.gov/mmwr/preview/mmwrhtml/rr5511a1.htm/>
- PIMENTA JM, CATCHPOLE M, ROGERS PA i sur. Opportunistic screening for genital chlamydial infection. I. Acceptability of urine testing in primary and secondary healthcare settings. *Sex Transm Infect* 2003;79:16-21.
- VAN DEN HOEK JAR, MULDER-FOLKERTS DKF, COUTINHO RA i sur. Opportunistic screening for genital infections with Chlamydia trachomatis among the sexually active population of Amsterdam, I. Over 90% participation and almost 5% prevalence. *Ned Tijdschr Geneesk* 1999;143:668-72
- Sexual networks and the chlamydia epidemic - Meeting report. *Euro Surveill.* 2007;12(10):pii=742. Available from: <http://www.eurosurveillance.org/ViewArticle.aspx?ArticleId=742>

Adresa za dopisivanje:

Prof. dr. sc. Mihael Skerlev, dr. med.

Klinika za kožne i spolne bolesti Kliničkoga bolničkog centra

Zagreb i Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

10000 Zagreb, Šalata 4

e-mail adresa: mskerlev@kbc-zagreb.hr

Primljeno / Received

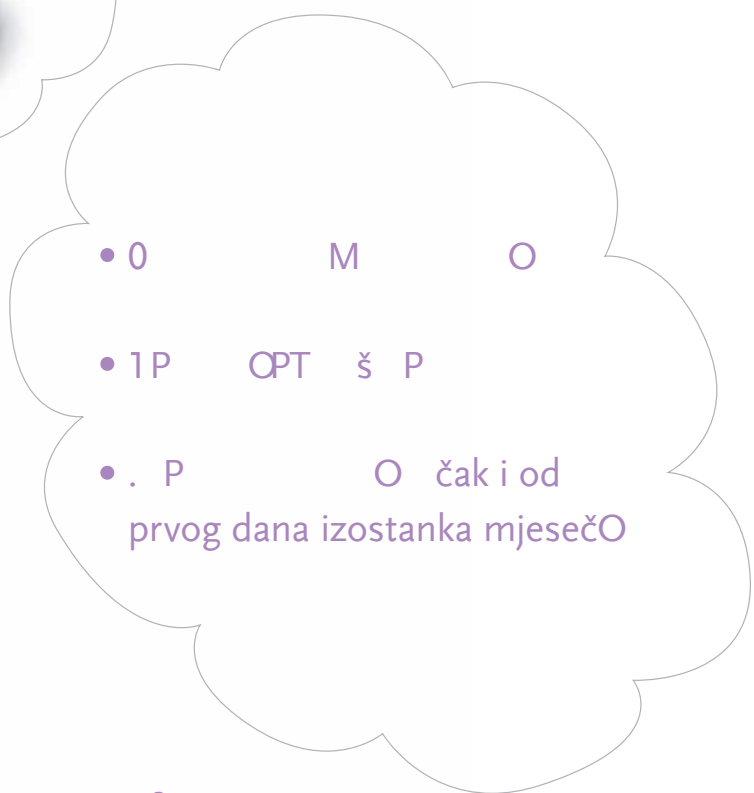
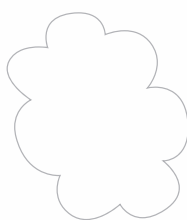
16. 2. 2009.

February 16, 2009

Prihvaćeno / Accepted

8. 7. 2009.

July 8, 2009

- 0 M O
- 1P OPT Š P
- . P O čak i od prvog dana izostanka mjesečO

Prvi saznajte odgovor

INTIM®

plus

Test za rano otkrivanje trudnoće

Intim Plus - kupite jednom i vjerujte rezultatu.

Intim Plus daje više - sigurnost i savjet.

• P M P O OP O P O OP P T
MPT I MPT M MI